

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Інститут проблем виховання НАПН України
Рівненський державний гуманітарний університет
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Асоціація інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Центр підтримки студентів та інклюзивного туризму «Без бар'єрів»
Управління праці та соціального захисту населення
Уманської міської ради

МАТЕРІАЛИ
ІІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СИМПОЗИУМУ
З ІНКЛЮЗИВНОГО РЕАБІЛІТАЦІЙНО-СОЦІАЛЬНОГО
ТУРИЗМУ

За редакцією Оксани Олексіївни Кравченко

Умань
Компринт
2025

УДК 338.48-2-056.26(06)

М32

Редакційна колегія:

Кравченко О. О. (голов. ред.), доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Коляда Н. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Войтовська А. І., доктор філософії, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 16 від 26 червня 2025 року)*

Матеріали III науково-практичного симпозіуму з інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму / МОН України, Ін-т проблем виховання НАПН України, Рівненський держ. гуманітарний ун-т [та ін.] ; за ред. Оксани Олексіївни Кравченко ; [редкол.: О. О. Кравченко, Н. М. Коляда, А. І. Войтовська]. – Умань : Компринт, 2025. – 67 с.

Матеріали III Науково-практичного симпозіуму з інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму висвітлюють сучасні підходи, методики та інновації у сфері організації туризму для осіб з різними формами інвалідності. У збірнику представлені результати наукових досліджень. Матеріали сприяють розвитку міждисциплінарного діалогу між науковцями, фахівцями соціальної роботи, реабілітологами та представниками туристичної індустрії.

УДК 338.48-2-056.26(06)

ЗМІСТ

Белоусова Н. В.	ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ ПОТРЕБ ІНКЛЮЗИВНОГО РЕАБІЛІТАЦІЙНО-СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМА	4
Войтовська А. І.	ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ЗАКОНОДАВЧИЙ АСПЕКТ	12
Карпич І. О.	НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ОСОБАМ, ЯКІ ОПИНИЛИСЯ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЯХ	16
Коляда Н.М., Дубосару В. А.	РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНКЛЮЗИВНОГО ВОЛОНТЕРСТВА	20
Кравченко О. О.	МІЖНАРОДНІ ІНІЦІАТИВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ КАНІСТЕРАПІЇ	25
Кучер Г. М.	РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В КРИЗОВИХ УМОВАХ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ В УМАНСЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ	29
Левченко Н. В.	КАНІСТЕРАПІЯ – МЕТОД ТЕРАПЕВТИЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ)	34
Міщенко М. С.	ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В ПОДОЛАННІ ЖИТТЄВИХ КРИЗ	37
Наровлянська М.	ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З ТРЕЙЛ-ОРІЄНТУВАННЯ	39
Наровлянський О.	УПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗІЇ В ОСВІТНІЙ ТУРИЗМ ТА ПОЗАШКІЛЬНУ ОСВІТУ ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОГО НАПРЯМУ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ	42
Панова А.В., Пушка О.С., Шаран Л. О.	РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЗАХОДИ – ЯК ВАГОМА ПЕРЕВАГА ПОСЛУГ ГОТЕЛЮ ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	46
Сафін О. Д.	ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ У НОВІЙ МОДЕЛІ УНІВЕРСИТЕТУ НА ОСНОВІ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ НАВЧАННЯ	51
Слободяник Б.О.	ПРИРОДО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД ЧЕРКАЩИНИ ЯК РЕСУРС ДЛЯ ПРАКТИЧНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ-	56
Sokolovska I., Nechyporenko V., Hordiienko N., Pozdniakova O., Serhata N., Gerko M.	INTERACTION BETWEEN INCLUSIVE RESOURCE CENTERS AND HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' SOCIOCULTURAL COMPETENCE	63

А.В. Панова, О.С. Пушка, Л.О. Шаран

РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЗАХОДИ – ЯК ВАГОМА ПЕРЕВАГА ПОСЛУГ ГОТЕЛЮ ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Сучасний спосіб життя, що часто супроводжується стресом, малорухливістю та не здоровими харчовими звичками, призводить до підвищення ризику різноманітних захворювань і створює необхідність у регулярних оздоровчих програмах. Це стосується як осіб, що постраждали від військових дій, так і звичайного населення, яке прагне підтримувати своє здоров'я і якість життя в умовах постійного навантаження та викликів сьогодення.

Війна суттєво збільшила кількість людей, які потребують фізичної та психологічної реабілітації. Військовослужбовці повертаються з фронту із серйозними пораненнями, ампутаціями та психічними травмами. Не менш важливою є ситуація серед цивільного населення, яке страждає від наслідків обстрілів, евакуації та тривалого стресу.

Згідно з даними, за останній рік кількість українців з інвалідністю збільшилася на 300 тисяч осіб, досягнувши загалом 3 мільйонів. Це свідчить про критичну потребу у розширенні доступу до якісних реабілітаційних послуг. В сучасному суспільстві постали нові виклики для системи охорони здоров'я, яка повинна не лише лікувати травми, а й забезпечувати довготривалу підтримку для адаптації постраждалих до нових умов життя.

Реабілітація – це комплекс заходів, спрямованих на відновлення здоров'я, функціональних можливостей і працездатності організму, що були порушені через хвороби, травми або вплив фізичних, хімічних і соціальних факторів. За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), реабілітація охоплює дії, покликані допомогти людям з порушеннями, спричиненими хворобами, травмами або вродженими вадами, адаптуватися до умов життя в їхньому суспільстві. ВООЗ також підкреслює, що реабілітація – це процес, спрямований на всебічну підтримку пацієнтів, допомагаючи їм досягти максимальної фізичної, психічної, професійної та соціальної адаптації.

Головною метою реабілітації є не лише швидке й ефективне відновлення фізичних функцій організму, але й здатності людини пристосовуватися до нових умов життя. Це включає повернення до соціального життя з урахуванням змін, викликаних хворобою або травмою.

Процес реабілітації охоплює комплекс заходів, спрямованих на відновлення фізичного, психологічного та соціального благополуччя, що дозволяє людині інтегруватися в суспільство та функціонувати на максимально можливому рівні. Існують види реабілітації, які охоплюють різні аспекти відновлення здоров'я та функціонування людини після травм, хвороб або інших складних ситуацій. Основні види реабілітації зображено на рис 1.

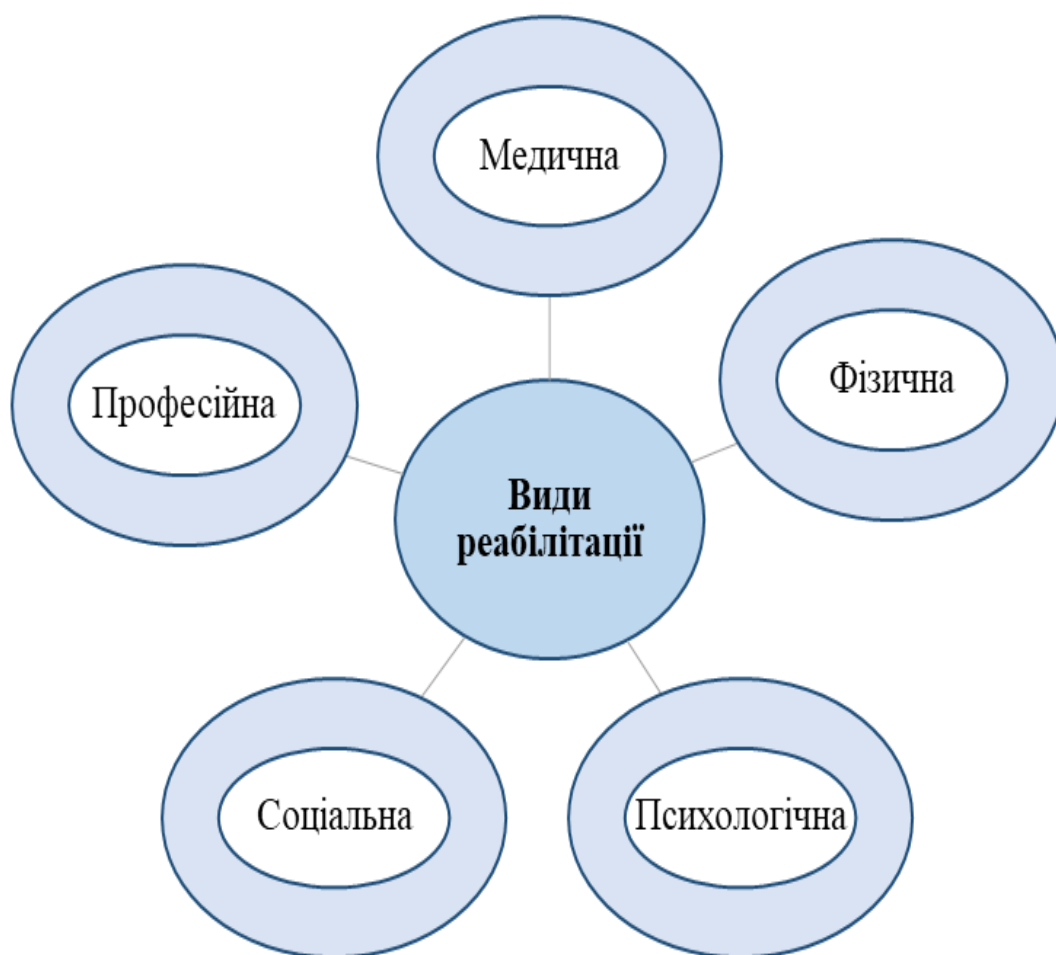

Рис 1– Основні види реабілітації

Окрім офіційних видів реабілітації, існують також не офіційні форми, які здатні допомогти військовослужбовцям та людям з травмами або іншими проблемами здоров'я відновитися у менш традиційний спосіб. Приклади деяких неофіційних форм реабілітації описано у таблиці 1.

Таблиця 1 – Неофіційні види реабілітації

Вид реабілітації	Характеристика
Ігрова (інтерактивна) реабілітація	Терапія, що використовує ігри для відновлення когнітивних і фізичних функцій пацієнтів. Може включати як відеоігри, так і фізичні активності типу футболу чи волейболу.
Дружня реабілітація	Форма соціальної та психологічної реабілітації, де акцент ставиться на важливості підтримки з боку близьких людей і колег. Вона допомагає знизити рівень тривожності, підвищити емоційну стабільність і адаптацію до цивільного життя, особливо для ветеранів.
Енімал реабілітація	Використовує взаємодію з тваринами для психологічного і фізичного відновлення. Спілкування з тваринами знижує стрес, сприяє швидкому відновленню після травм та покращує емоційний стан.
Арт-терапія	Використання творчих процесів, таких як малювання, живопис, музика або танці, для емоційного та психічного відновлення.
Кінезітерапія	Вид реабілітації, що зосереджений на відновленні фізичних функцій за допомогою рухів і фізичних вправ. Терапія передбачає використання спеціальних вправ для відновлення рухливості суглобів, зміцнення м'язів і поліпшення координації.
Ландшафтна терапія	Включає роботу з природними середовищами для відновлення емоційного стану. Терапія на свіжому повітрі може включати заняття садівництвом, прогулянки на природі чи лісотерапію.

За оцінками Міністерства охорони здоров'я України, кількість військових, які потребують реабілітації, постійно зростає. Статистичні дані свідчать, що близько 75% військовослужбовців, які зазнали поранень, після проходження реабілітаційних програм повертаються до служби. Даний аспект підкреслює ключову роль ефективної реабілітаційної системи.

Раціональне та збалансоване харчування відіграє важливу роль у відновленні організму після травм чи хвороб, оскільки забезпечує надходження необхідних поживних речовин, вітамінів та мінералів. Воно сприяє загоєнню тканин, покращує загальний фізичний стан та підтримує психоемоційний баланс. Правильно розроблені раціони, які враховують індивідуальні потреби кожного пацієнта, допомагають досягти оптимальних результатів.

Комплексний підхід до реабілітації, який включає фізичну допомогу, психологічну підтримку, соціальну інтеграцію та збалансоване харчування, є критично важливим як для військових, так і для цивільних. Організація таких програм не лише сприяє відновленню здоров'я, але й зміцнює суспільство загалом, допомагаючи людям повертатися до повноцінного життя, навіть у складних умовах воєнного часу.

Оздоровчий готель із впровадженням реабілітаційних послуг та збалансованого харчування заслуговує на особливу увагу, оскільки він створює умови для цілісного оздоровлення людини. Збалансоване харчування відіграє ключову роль у відновленні енергії, підтримці імунітету та запобіганні багатьом захворюванням, що робить цей підхід не лише корисним, але й необхідним для тих, хто прагне підтримувати здоровий спосіб життя. До того ж, такі готелі надають можливість інтеграції відпочинку з користю для здоров'я, що приваблює все більше людей, зацікавлених у підтримці свого фізичного та психологічного благополуччя.

Таким чином, впровадження реабілітаційних заходів та збалансованого харчування у готелях оздоровчого призначення є важливим і своєчасним завданням. Такі засоби розміщення можуть слугувати не тільки місцем

відновлення для військових, але й пропонувати унікальний формат відпочинку для всіх, хто прагне оздоровлення і поліпшення якості життя.

Список використаних джерел

1. Goodman, E. Cancer Hacks: A Holistic Guide to Overcoming Your Fears and Healing Cancer. Createspace Independent Publishing Platform, 2016. 248 p.
2. Бісмак, О. В. Основи фізичної реабілітації. / О.В. Бісмак, Н.Г. Мельнік // Харків : Бровін О.В, 2010. 120 с.
3. Заболотна, І. Б. Реабілітація військовослужбовців з травмами опорно-рухового апарату та черепно-мозковою травмою в умовах санаторно-курортних і реабілітаційних закладів: методичний посібник / І.Б. Заболотна, І.К. Бабова // Одеса : КП ОМД, 2022. 57 с.
4. Mayer, E. The Gut-Immune Connection. Harperwave, 2016. 320 p.